

ЩЕ ЗАДОВГО ДО ПОЯВИ В ДЕРЕВ'ЯНОМУ КЛУБУ В СЕЛІ СТВОРИЛИ ВЕРТЕП

Збереглася фотографія 1927 року. На ній – учасники «Аматорської струнної оркестри с. Дерев'яне». Керував нею Самохваленко, на жаль їм встановити не вдалося. На фото в центрі – настоятель церкви Малиновський. При церкві діяла школа. В одному з приміщень було підвищення, на якому й виступала часто «оркестра».

А в 1937 році за ініціативи місцевого жителя Павла Бушка в селі організували Вертеп. Його учасники на репетиції збиралися по хатах. Заходили на Різдво чи не в кожну хату. Іздали і в село Мошукли. Вертеп існував доволі, змінювали його керівники, але творча майстерність учасників залишалася незмінно високою.

На наступному фото, 1939 року, – учасники Вертепу. Четверта справа – Надія Микитівна Ківатицька. Про її талант свідчить запропонований читачам власноруч написаний нею сценарій. Надія Микитівна, дай їй Бог здоров'я, і

нині зустрічатиме Різдво. За часів радянських Вертеп доволі не виступав. Проте у 80-х роках знову з'явився на сцені Дерев'янського клубу. Щоправда, тексти та сцени змушені були видозмінювати, щоб вони відповідали офіційній ідеології. От і інколи думую собі, навіщо колишня влада відкинула Бога? Думаю і про таке: якби не відкинула, то може ще б доволі проіснувала...

На фото 80-х років – на сцені нашого клубу учасники Вертепу (справа-наліво) Надія Ківатицька, Андрій Ілючок, Андрій Червінський та Лідія Шило. Вже за часів незалежності України Вертеп Надії Ківатицької був взятий для постановки аматорами Рівненського району, і на одному з обласних оглядів вони зайняли перше місце. А взагалі я горда тим, що в моєму селі завжди були і є талановиті люди, люди щирої душі.

Олександра КОНДРАЧУК, колишня завідувачка клубом с. Дерев'яне.

Жінка:

Ні, не чули, розкажіть,
Ту новину сповістіть!

Перший пастух:

У світі є така новина,
Що Пречистая Марія породила Бога Сина,
Буде цар Він над царями,
Й над землею, й над морями.

Другий пастух:

Три царі зі сходу йдуть,
І дари йому несуть,
Спішіть воїни до дитяти,
Щоб поклон йому віддати,
І про те велике диво людям розказати.

(Заходять два українці):

Добрий вечір, добрі люди, з Віфлеєму ми йдемо,
І заходимо усюди, й вість радісну несемо,
Що Христос, Спаситель миру, народився у яскіні,
І яскрава зірка світить там Господній тій дитині.
В обідній оселі, в яслах на сніг
Спокивав Владика, цар світу,
Отож до нього спішми нині,
Нашого жде він привіту.

Друга українка:

А над тою стаєнкою зоря засвітила,
І про те велике диво усіх сповістила,
Тож спішіть, добрі люди, до того дитяти,
Щоб дозо і Пречисту Діву радо привітати!
А ми підем з хати в хату, треба поспішати,
Щоб донести ту новину до кожної хати.

(Заходять два воїни):

Хто тут воюв каламутить,
Хто царя Ірода судить?
Признавайтесь, вражі люди,
Бо життя для вас не буде!
Де той цар, що народився,
Кажіть швидше, бо я вже стомився!

Другий воїн:

Ірод військом розсилає
І царя того шукає,
Щоб дитя те покарати –
Всіх дітей велів убивати.

(Треба, щоб на сцені була дитина до 5-ти років). Воїни наставляють зброю на дитину, жінка затуляє її собою і кричить:

Не дам, не дозволю вбивати життя,
Йому треба жити, воно ще дитя!
Навіщо вам кров ту свату пропивати,
Не треба, не треба дітей убивати!
Сами ви ще діти і у вас є бесь мати,
Прошу вас – не треба, не можна дітей убивати!
(Хутко заходять Ірод).

Ірод:

Стійте, вірні мої слуги,

Він прийшов сюди з небес,
Щоб спасти народ увесь.
Тею владу є проклята,
Ти убив всі немовлята,
Ти Христа хотів зубити,
А за це, проклятий царю,
Мушши кров'ю заплатити!

(Замахується косою і валить його – шах-шах-шах). За сценою чути голос цигана.

Циган:

Т-ттр, конина, тут здається є новина.

(Заходить, побачив убитого Ірода і кричить):

А то що за дивина?
То вже Ірода нема?
Ах батю, ах батю,
Як просив тебе, пробай конину,
Таку гарну, таку милу,
Сиву кобилу,
Ах батю, така кобилка,
Така конинка!

(Плаче, а потім каже):

Тож, батю, ти сам винен,
То й спокувати повинен.
Тху!

(Пішов, говорячи «Ах яка конина...»). Заходить ангел і говорить:

Смерть добра, смерть тиха,
Там йому, катюзі, й бути,
Вийди і остав цей дим,
Дай зайти сюди другим.

(Смерть виходить)

Ірод загинув, загинув лютий,
Там йому, катюзі, й бути,
Заберіть його з-під ніг,
І ухуйте за поріг!

на, дай ти бог здоров'я, і клубом с. Дерев'яне.

ВЕРТЕП

(Автор – Надія Ківатицька)

У хаті – чоловік і жінка, жінка прибирає.

Чоловік: Чого ти, жінко, все прибираєш, чи може гостину здалека чекаєш?

Жінка: Кажеш, гостину чекаю? Та ні на кого я не чекаю, а усе чогось хожу та прибираю, прибираю, щось то серце моє чує, наче дивину віщує.

Чоловік: Воно і я щось відчуваю, а що таке – і сам не знаю.

(За сценою колядують)

Жінка до чоловіка: Чуєш, чуєш, десь співають, Христа Бога прославляють!

(Йде до дверей, щоб послухати. В дверях з'являються два пастухи, жінка відступає і впускає їх до хати).

Перший пастух:

Добрий вечір, добрі люди,
Мир та щастя хай вам буде,
Щоб було всього доволі
І у домі, і в стадолі,
Хай ягнечки вам ведуться,
І диточки у хаті сміються.

(Господарі дякують):

Спасибі вам, добрі, хай по вашому і буде!

Другий пастух:

А чи чули ви новину,
Що прийшла на Україну?

Стійте, вірні мої слуги,
Хай тут буде без напруги –
Я, цар Ірод, – є владика,
І влада моя велика.
Військо я вже розсилає,
Христа вбити наказав.
(Звертається пестливо до пастухів):
Розкажіть, що ви за люди,
Кари вам за те не буде,
Де у світі ви бували,
Що новенького чували?
А я вас озолочу,
І спокійно відіпущу.

(Вбігає Мошко, Ірод відвертається, Мошко усе забігає наперед і говорить):

Царю-царю, пане-пане,
Нехай воно зі мною стане,
Я стояло, чуло вухо,
Як воно брехало влуху,
Я тобі всю правду скажу,
Перед паном в ноги ляжу,
А ти ввій в ярмулку злата –
Буде цар твоя багата.

(Падає на коліна, наставляє ярмулку). Вбігає мати побитих дітей:

Ах ти ж, Іроде, проклятий, Іроде провинний,
За що ти убив моїх діток ні в чому не винних?
Що зробили тобі злого мої милі дітки?
Вони цвіли на сонечку, як рожеві квітки.
А тепер для них, маленьких, сонечко погасло,
Бо ти убив моїх зірок рано, передчасно.

(Підносить руки до неба):

Звідки я їх, маленьких, буду вилядати,
Для кого я сороченьки їхні буду прати?
О, Ісусе, о, дитино, утіши моє горе,
Нехай Твоя Сила Божа усе зло поборе!

(Заходить Рухля і шукає Мошка).

Рухля:

Мошку, де ти, Мошку, де ти,
Там страшно у двері перти.
(Побачила у дверях Смерть і кричить):
Ай вей, ай вей, тайкі Мошку поскорей!
Ірод оглядається і каже:

Хто посміє тут блукати
І честь мою зневажати?
Я тут – сила, я тут – слава,
Моя – все, моя держава!

Заходить Смерть і каже:

Досить царю, ти вже лишній,
Народився цар Всевишній,
Його ангели вітають,
Його люди прославляють,

Там йому, катюзі, й бути,
Заберіть його з-під ніг,
І ухуйте за поріг!

(Вони виносять Ірода, ангел говорить):

Мир вам люди, усміхніться,
На схід сонця подивіться,
Там, де ясна зірка сяє,
Там Пречиста Марія Сина сповіває,
В пеленах чистеньких дитину маленьку
До серденька пригортає,
З Богом розмовляє.
А Ісус маленький ручки простягає,
Миру для народу у Отця благає.

Заходить Лада і говорить:

Я богиня Лада, усім вам дуже рада!
З Рождеством Христа усіх вітаю,
Здоров'я та щастя усім вам бажаю!
Щоб було у світі тихо, щоб минуло всяке лихо,
Нехай зоря Божа сяє і серця ваші звеселяє,
Щоб старі, дорослі і діти
радісно жили на світі.

(Підносить руки угору і говорить):

Слава, слава, слава Всевишньому Богу!

ДРУГА ДІЯ

Закривається сцена. Усі виходять на сцену і колядують. (Хор співає пісні).

Зорянська дівтора святкує Новий рік...
Фото: М. Кондрашин